

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Vieri Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a Mgr. Martina Lachmanna v právní věci

žalobce: **A. V.**
bytem
zastoupen JUDr. Viktorem Pakem, advokátem
sídlem Francouzská 171/28, Praha 2

proti

žalovanému: **Ministr obrany**
sídlem Tychonova 221/1
Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí ředitelky odboru legislativního a analytického Ministerstva obrany ze dne 29. 5. 2014, č. j. 239-2/2014-1322

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádnému z účastníků se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Ředitelka Agentury pro právní zastupování Ministerstva obrany (dále jen „*služební funkcionářka I. stupně*“) rozhodnutím ze dne 13. 2. 2014, č. j. 305-00253-09/286-30 přiznala žalobci podle ustanovení § 119 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „*zákon o vojácích z povolání*“) náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu ve výši 378 000 Kč. Z lékařského posudku vyplynulo, že bodové ohodnocení ztráty společenského uplatnění odpovídá 1 575 bodům podle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále jen „*vyhláška*“), tedy zadostiucnění ve výši 189 000 Kč, avšak služební funkcionářka I. stupně s přihlédnutím k individuálním okolnostem zadostiucnění zvýšila na dvojnásobek tohoto odhodnocení tj. na 378.000 Kč. Nevyhověla však plně požadavku žalobce, aby mu bylo přiznáno zadostiucnění až ve výši 720 000 Kč, tj. částku zadostiucnění ve výši 342.000 Kč zamítla. Žalovaným rozhodnutím nadřízeného služebního funkcionáře bylo odvolání proti rozhodnutí služební funkcionářky I. stupně zamítnuto.

II. Žaloba a vyjádření k žalobě

2. Žalobce v žalobě namítl, že od roku 2001, kdy byla vyhláška přijata, nedocházelo k její novelizaci tak, aby náhrady, které jsou podle ní stanoveny, v čase rostly dle měnících se makroekonomických okolností. Například od roku 2001 do doby vydání napadeného rozhodnutí průměrná hrubá mzda v České republice stoupla na 1,73násobek. Dvojnásobné zvýšení náhrady, které bylo žalobci přiznáno, tedy pokrývá pouze ekonomický vývoj, k němuž došlo od doby přijetí vyhlášky, nezohledňuje však již další okolnosti žalobcova života, tedy jeho nízký věk a skutečnost, že mu úrazem byla znemožněna další vojenská kariéra a sportovní vyžití. Žalobce spočítal, že při předpokladu průměrného dožití dalších 43 let činí jednorázová náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění pouze 732 Kč měsíčně.

3. Dle názoru žalobce je celková výše přiznané náhrady vzhledem k následkům, které pro něj služební úraz znamenal, zcela nedostatečná. Pro srovnání upozorňuje na rozhodnutí soudů ve věci herce M. V. a proti vydavatelské společnosti Ringier Axel Springer CZ, a. s., jímž žalobci byla přiznána náhrada újmy na osobnostních právech ve výši 1 000 000 Kč. Dále žalobce upozornil, že o souladu vyhlášky s ústavním pořádkem panují pochyby, což vyvozuje z nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 50/05. Kromě toho má žalobce za to, že přiznáním nepřiměřeně nízké náhrady bylo zasaženo do jeho práva na soukromý a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „*Úmluva*“) a související judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

4. Ministerstvo obrany jako žalovaný správní orgán navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a zdůraznil, že mu nepřísluší zpochybňovat výši náhrady určené podle vyhlášky, tedy pro něj závazného sekundárního právního předpisu.

Při stanovení výše přiznané náhrady přihlédl ke všem okolnostem žalobcova života, na něž žaloba upozorňuje. Dle názoru žalovaného s nyní projednávanou věcí žádným způsobem nesouvisí výše náhrady újmy přiznané herci M. V., neboť se jedná o zcela odlišný typ náhrady. Dále má žalovaný za to, že napadené rozhodnutí nijak neodporuje judikatuře Evropského soudu pro lidská práva k čl. 8 Úmluvy.

III. Dosavadní řízení

5. Městský soud v Praze (dále též „*městský soud*“) rozsudkem ze dne 13. 3. 2018, č. j. 10 Ad 15/2014 – 55 žalobu zamítl, neboť byl toho názoru, že přiznané odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu ve výši 378 000 Kč je dostatečné.

6. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce rozsudek městského soudu zrušil rozsudkem ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 110/2018 - 37. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s městským soudem v tom, že v napadeném rozsudku jako žalovanou správně označil náměstkyni ministra obrany pro řízení sekce právní, neboť ministr obrany svým rozkazem ze dne 23. 11. 2015 určil, že náměstek pro řízení sekce právní Ministerstva obrany je odvolacím služebním orgánem v případech rozhodnutí ředitele odboru pro právní zastupování ve věcech náhrady škody na zdraví podle zákona č. 221/1999 Sb. (viz čl. 62 odst. 3 písm. c) Organizačního řádu MO RMO č. 92/2015). Shledal však, že městský soud veškerou komunikaci v průběhu řízení adresoval ministerstvu obrany, tedy správnímu orgánu, který ve věci nebyl pasivně procesně legitimován. Za ministerstvo sice vždy jednal pověřený zaměstnanec Sekce legislativní a právní, odboru pro právní zastupování, který disponoval pověřením k jednání za všechny organizační jednotky a služební orgány podřízené ministerstvu obrany. Problematickým ale Nejvyšší správní soud shledal to, že toto pověření vydal ministr obrany, tedy subjekt, který v projednávané věci není ani pasivně procesně legitimován ani nemůže za skutečně pasivně procesně legitimovaný subjekt v této věci jednat. Byl-li žalovaným správním orgánem sám služební funkcionář, pouze tento služební funkcionář může v řízení před soudem jednat nebo jednáním někoho pověřit (srov. § 33 odst. 1 a 5 s. ř. s.). Podle názoru Nejvyššího správního soudu žalovaný správní orgán – služební funkcionář - tak nedostal možnost v řízení vystupovat. *Ex officio* proto Nejvyšší správní soud shledal, že tato skutečnost mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí městského soudu.

7. Současně Nejvyšší správní soud k věcnému obsahu kasační stížnosti obecně uvedl, že výše náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění musí být zvolena tak, aby „*co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu*“ (nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15, N 23/80 SbNU 275). Klíčové v těchto otázkách jsou tedy konkrétní skutečnosti, okolnosti, následky. Právo naopak v těchto případech zůstává nadmíru obecné, v podstatě založené na hlavní maximě přiměřenosti. Tím má poskytnout aplikujícímu orgánu dostatek prostoru právě pro zohlednění konkrétních skutkových okolností případu. Podzákonné právní předpisy týkající se vyčíslování odškodnění jsou v tomto ohledu pouhým vodítkem, od kterého se soud musí odchýlit právě tehdy, ukazují-li okolnosti na to, že přiměřenou je částka v jiné výši než v té, ke které výpočet dle podzákonného přepisu vede.

8. Nejvyšší správní soud se dále neztotožnil s námitkou, kterou stěžovatel napadl názor městského soudu, že *„[j]en přetržení profesionální sportovní kariéry by však mohlo být důvodem pro zvýšení náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění na více než dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení.“* Nejvyšší správní soud byl toho názoru, že stěžovatel kasační námitkou brojí proti právnímu názoru městského soudu, který městský soud v rozhodnutí nezastával ani neaplikoval. Poukázal na to, že podle městského soudu aktivní sportování v době před úrazem *samo o sobě* není důvodem ke zvýšení na více než dvojnásobek, a že městský soud nepovažoval za nemožné před úrazem sportujícím amatérům zvýšit náhradu na více než dvojnásobek. To však jen tehdy, je-li to vzhledem k ostatním okolnostem případu přiměřené. Dále Nejvyšší správní soud uvedl, že všechna rozhodnutí Nejvyššího soudu, na něž stěžovatel poukázal v kasační stížnosti a z nichž dovozoval, že aktivní sportovní činnost odůvodňovala přiznání vyšší náhrady, pracují s mnoha konkrétními okolnostmi, v jejichž světle Nejvyšší soud považoval za přiměřené zvýšení náhrady na více než dvojnásobek oproti náhradě určené dle bodového systému vyhlášky. Nejvyšší správní soud však shrnul, že z žádného rozhodnutí ale neplyne, že k takovému zvýšení došlo pouze v důsledku toho, že poškozený před úrazem aktivně sportoval.

9. Městský soud v Praze v dalším řízení jednal s náměstkyní pro řízení sekce právní Ministerstva obrany a s účinností od 1. 1. 2019 s ministrem obrany jako se žalovaným služebním funkcionářem. Ten se k žalobě a k možnosti rozhodnout věc bez nařízeného jednání vyjádřil dne 6. 2. 2019 a ztotožnil se přitom již s vyjádřeními, které ve věci dříve učinila náměstkyně (dne 5. 12. 2018) resp. ministerstvo obrany (dne 8. 9. 2014). Žalovaný se nicméně neztotožnil s názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 110/2018 – 37. Žalovaný je toho názoru, že jako vedoucí organizační složky státu může rozhodnout, která složka rezortu bude zastupovat služební orgány před soudy. Poukázal přitom na to, že u ministerstva obrany je zřízen Legislativní a právní odbor, v jehož kompetenci je zastupování před soudy.

10. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 1. 2019, č. j. 10 Ad 15/2014 – 104, žalobu zamítl, neboť setrval na svém názoru, že přiznané odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu žalobce ve výši 378 000 Kč je dostatečné. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce rozsudek městského soudu zrušil rozsudkem ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 As 69/2019 – 24. Nejvyšší správní soud shledal, že městský soud po zrušení předchozího rozsudku Nejvyšším správním soudem v dalším řízení nevyzval žalobce k vyjádření podle § 51 s. ř. s. Nesprávně přitom vycházel ze závěru, že stěžovatel s projednáním věci bez nařízení jednání v předchozím řízení vyslovil souhlas a že tento souhlas trvá i po zrušení původního rozsudku městského soudu. Jelikož městský soud za těchto okolností následně rozhodl o věci samé bez jednání, porušil tím podle Nejvyššího správního soudu právo stěžovatele (tj. žalobce) na spravedlivý proces a zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé.

11. Městský soud v Praze v návaznosti na poslední rozsudek Nejvyššího správního soudu vyzval znovu žalovaného i žalobce ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez

jednání. Žalobce nařízení jednání požadoval, žalovaný se k výzvě městského soudu nevyjádřil.

IV. Ústní jednání

12. Ve věci se konalo ústní jednání dne 26. 9. 2019. Žalobce i žalovaný u jednání v zásadě setrvali na svých dřívějších procesních stanoviscích.

13. Žalobce znovu uvedl, že žalovaný byl za doživotní poškození pravé dominantní končetiny vojáka z povolání ve věku 32 let ochotný přiznat částku 378.000 Kč. Jedná se přitom o jednorázové odškodnění od věku 32 let až do smrti. Při úvaze, že žalobce bude žít 43 let, vychází to na částku 8.790 Kč ročně, tj. 732 Kč měsíčně. Žalobce dále poukázal na závěry nálezů Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. IV. ÚS 444/11 a ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14 a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1106/2008, z nichž vyplývají rozhodná kritéria, která mají být při odškodnění vzata do úvahy. Dále pro srovnání poukázal na to, že z nařízení Evropského parlamentu a Rady 261/2004/ES, který následně interpretoval ve svých rozsudcích Soudní dvůr Evropské unie v rozsudcích C – 402/07 a C -432/07, vyplývá náhrada při zpoždění letu v délce 3 hodin ve ve výši 600 EUR. Žalobce vnímá jako extrémní nepoměr, pokud za hodinu zpoždění náleží odškodnění ca. ve výši 5.000 Kč za hodinu a naopak při zranění ve výcviku vojáka z povolání, který slouží bezpečnosti vlasti, náleží odškodnění ca. v desetinové výši měsíčně. Je proto toho názoru, že odškodnění na 43 let ve výši ca. 700.000 Kč není nepřiměřené. Žalobce dále uvedl, že vyhláška nemusí být jako nezákonná vůbec aplikována. Připomněl, že v minulosti byl pokus o zrušení této vyhlášky Ústavním soudem. Tento návrh byl zamítnutý s tím (rozhodnutí pléna Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/05 pozn. městského soudu), že jednak vyhláška má právě možnost navýšení odškodnění podle § 7 odst. 3 a dále, že je na soudu, který je vázán pouze zákonem, aby rozhodl, jak to bude spravedlivé.

14. Podle žalovaného není požadavek žalobce souladný s právní úpravou a dále je žalovaný toho názoru, že žalobce srovnává nesrovnatelné. Poukázal na to, že zdravotní stav byl posuzován a zkoumán odborníky. Žalovaný považuje náhradu za přiměřenou s tím, co zákon dovozoval. Poukázal přitom na judikaturu Nejvyššího soudu, který setrval dovozuje, že tato náhrada se poskytuje jen v mimořádných případech, kdy by navýšení podle § 6 vyhlášky nebylo dostatečné. Žalovaný zdůraznil, že žalobce není upoután na vozík, může být dále výdělečně činný. Žalovaný je toho názoru, že řádně zkoumal skutkový stav a vliv úrazu na soukromý a rodinný život žalobce; má proto za to, že žaloba není důvodná.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přezkoumal v rozsahu žalobních bodů, přičemž podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu.

16. Ze správního spisu vyplývají následující, pro rozhodnutí ve věci o náhradě za bolest a ztížené společenské uplatnění žalobce, podstatné skutečnosti.

17. Žalobce dne 10. 11. 2005 při vojenském cvičení utrpěl úraz, a to zhmoždění ramenního kloubu pravé horní končetiny. Dne 20. 6. 2012 žalobce požádal o poskytnutí náhrady za ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu. Dle přiloženého sdělení MUDr. L. ze dne 19. 9. 2012 se zdravotní stav žalobce ustálil nejpozději dne 29. 3. 2011. Primář Vojenského ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice plk. MUDr. M. S., Ph. D., dospěl v posudku ze dne 11. 9. 2013, č. 77/2013, k závěru, že úraz, který žalobce utrpěl, lze podle vyhlášky ohodnotit na 1 050 bodů, přičemž v souladu s § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky je namíste toto hodnocení zvýšit o 50 %, celkem tedy na 1 575 bodů, čemuž odpovídá částka 189.000 Kč.

18. Žalobce v průběhu řízení k prokázání svých tvrzení o sportovních aktivitách před úrazem předložil vyjádření M. K. a PaDr. Mgr. A. K. A. S., dále pak byli o vlivu úrazu na sportovní aktivity žalobci písemně dotázáni jako svědci P. P., Bc. R. A., MBA, M. B. a E. B.

19. Rozhodnutím služební funkcionářky I. stupně ze dne 13. 2. 2014, č. j. 305-00253-09/286-30, byla žalobci přiznána náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění ve výši 378 000 Kč. Náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 342 000 Kč služební funkcionářka žalobci nepřiznala, neboť byla toho názoru, že žalobcem požadované navýšení až na 720 000 Kč je nadsazené. V rozhodnutí odkázala na judikaturu Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, z níž služební funkcionářka I. stupně v souhrnu dovodila, že je v žalobcově případě namíste zvýšení náhrady vypočítané podle bodového ohodnocení lékaře podle § 7 odst. 3 vyhlášky o jednonásobek základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění.

20. Žalobcovo odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím ředitelky odboru legislativního a analytického Ministerstva obrany ze dne 29. 5. 2014, č. j. 239-2/2014-1322. Ředitelka se v odůvodnění zcela ztotožnila se služební funkcionářkou I. stupně. Zdůraznila, že služební orgány byly povinny postupovat podle zákona a vyhlášky jako právního předpisu, kterým jsou vázány. Shledala, že služební funkcionářka I. stupně posoudila veškeré okolnosti žalobcova případu a zcela v souladu s vyhláškou stanovila náhradu v celkové výši dvojnásobku částky stanovené podle bodového ohodnocení.

21. Správní spis kromě již uvedených podkladů ve věci odškodnění žalobce za bolest a ztížení společenského uplatnění obsahuje taktéž rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 11. 2008 o poklesu schopnosti výdělečné činnosti žalobce ve výši 10 %, plný invalidní důchod (pokud by poklesla schopnost výdělečné činnosti o 66 %) žalobci tedy v tuto dobu přiznán nebyl. S tímto hodnocením se ostatně ztotožnila i posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové v posudku ze dne 17. 2. 2009. Žalobce byl poté uznán invalidním pro I. stupeň invalidity až ke dni 16. 11. 2010 posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Orlicí č. j. LPS/2010/6689-UO_CSSZ, neboť poklesla schopnost jeho výdělečné činnosti o 35 %. Podle posudku je schopen žalobce vykonávat práci jen s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti.

Invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně přiznala žalobci Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 26. 4. 2011.

22. Správní spis dále obsahuje řadu rozhodnutí žalované o průběžném měsíčním přiznávání náhrady škody na ztrátě na výdělku žalobce po skončení neschopnosti služby v období roků 2009 – 2013. Ze spisu také vyplývá, že žalobce byl několikrát zaměstnán např. na pozici pomocný skladník ve společnosti Darilis Business, s. r. o., a dále u jiných zaměstnavatelů jako strážný, řidič - mechanik, řidič a řidič MKD.

23. Podle § 119 odst. 1 zákona o vojácích z povolání ve znění do 30. 6. 2015 se náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění poskytuje jednorázově, a to za podmínek a ve výši, které stanovuje zvláštní právní předpis. Tímto předpisem v rozhodné době byla vyhláška č. 440/2001 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť ke služebnímu úrazu žalobce došlo již v roce 2005 a zdravotní stav žalobce se podle sdělení MUDr. L. ustálil v roce 2011. Právo na odškodnění žalobce tedy vzniklo dnem ustálení zdravotního stavu (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2011, sp. zn. 21 Cdo 752/2010), tj. ještě před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jenž k 1. 1. 2014 tuto vyhlášku zrušil. Na žalobcovu věc je tedy třeba vztáhnout právní předpisy účinné před 1. 1. 2014 (analogicky srov. ustanovení § 3028 odst. 3 věty první a § 3079 odst. 1 občanského zákoníku a bod 8. rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 25 Cdo 3377/2018).

24. Městský soud předesílá, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2011, č. j. 6 Ads 2/2011-66 je nezbytné ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky, o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění užití ve věcech služebního poměru vykládat tak, že o zvýšení odškodnění v případě služebních úrazů rozhoduje služební funkcionář podle stejných kritérií jako soudy v občanskoprávních a pracovněprávních věcech. Městský soud proto ve svých úvahách přiměřeně vycházel z judikatury Nejvyššího soudu k problematice soudního odškodňování za bolest a ztížené společenské uplatnění podle téže vyhlášky, v níž byla řada souvisejících otázek již vyřešena.

25. Podle § 7 odst. 1 a 2 odškodňovací vyhlášky se výše náhrady stanoví na základě bodového ohodnocení stanoveného v lékařském posudku. Hodnota jednoho bodu činí 120 Kč.

26. Městský soud v této souvislosti nejprve posoudil námitku, že hodnota bodu stanovená v době účinnosti vyhlášky na 120 Kč vlivem inflace již neodpovídala reálné hodnotě bodu v čase rozhodování o nároku žalobce. Tuto skutečnost však sám žalobce konstatuje jen obecně s tím, že při porovnání průměrné mzdy v roce 2001 (tj. v době přijetí vyhlášky) a nárůstu průměrné mzdy v době rozhodování (2014) znamená přiznání náhrady v dvojnásobku ve skutečnosti jen navýšení koeficientem 1,73.

27. Obecně se k otázce vlivu inflace na adekvátnost výše bodu vyslovil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 15. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 53/2013. Nejvyšší soud zde vyložil, že vyhláška č. 440/2001 Sb. stanovuje hodnotu bodu pevnou částkou 120,- Kč, přičemž neobsahuje žádné ustanovení, které by soudu umožňovalo vliv inflace zohlednit, soud proto musí stanovenou metodu výpočtu respektovat. Shodně na tuto okolnost nahlížel i

Ústavní soud v usnesení ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 1162/15. Obě citovaná rozhodnutí (Nejvyššího i Ústavního soudu) nicméně zdůrazňují, že následky inflace v projednávaných věcech zmírňuje institut úroků z prodlení. Ty v projednávané věci žalovaná žalobci neplatila, městský soud se proto zabýval otázkou, zda hodnota 120 Kč za jeden bod mohla být v čase rozhodování žalované dostatečná.

28. Městský soud připomíná, že vyhláška č. 440/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002 nahradila vyhlášku ministerstva zdravotnictví a ministerstva spravedlnosti, Státního úřadu sociálního zabezpečení a Ústřední rady odborů č. 32/1965 Sb. o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění. Tato dříve účinná vyhláška stanovila hodnotu bodu v ustanovení § 7 odst. 1 ve výši 30 Kčs. Do 28. 1. 1993 (tj. do účinnosti vyhlášky č. 54/1993 Sb., která hodnotu bodu změnila) byla přitom výše jednoho bodu stanovena na 15 Kčs. Mezi roky 1993 a 2002, tj. téměř celých 9 let činila hodnota bodu 30 Kčs. Nárůst hodnoty bodu na 120 Kč od 1. 1. 2002 na základě vyhlášky č. 440/2001 Sb. tedy znamenal čtyřnásobné navýšení hodnoty bodu. Toto navýšení, ve srovnání s dřívější právní úpravou hodnoty bodu, mělo podle názoru městského soudu jistě reflektovat změnu ekonomických poměrů mezi roky 1993 – 2002. Pokud však stanovení hodnoty bodu nepodléhalo v čase pravidelné revizi – v době účinnosti vyhlášky č. 32/1965 Sb. se hodnota bodu změnila jen 2x v letech 1981 (z 10 na 15 Kčs) a 1993 (na 30 Kčs), po dobu účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. pak nedošlo k revizi hodnoty bodu (120 Kč) vůbec – pak skokové čtyřnásobné navýšení hodnoty bodu na 120 Kč v době účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. mělo podle názoru městského soudu reflektovat nejen ekonomické podmínky v roce 2002, ale též do budoucna do doby, než by vyvstala potřeba k další revizi této hodnoty.

29. Z tohoto důvodu je městský soud toho názoru, že hodnota bodu ve výši 120 Kč byla v projednávané věci adekvátní.

30. Z rozhodnutí služební funkcionářky I. stupně poté vyplývá, že to byla právě ona, která iniciovala přezkoumání bodového ohodnocení následků služebního úrazu žalobce, které vedlo až ke konečnému navýšení bodového ohodnocení o 50 % podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky. Služební funkcionářka se tedy nepochybně stavěla k žalobcově věci vstřícně a bez zjevné snahy jeho odškodnění krátit. Městský soud poté konstatuje, že žalobci v rámci bylo odškodnění za bolest a ztížené společenského uplatnění přiznáno celkem ve výši 378.000 Kč. Účelem náhrady přitom není zajistit žalobci materiální zabezpečení na zbytek života, nýbrž jednorázově vynahradit negativní následky újmy na zdraví. Nejvyšší soud České republiky v rozsudku ze dne 30. 11. 1990, sp. zn. 1 Cz 52/90, publ. pod č. 22/1992 ve Sb. NS k tomu vyložil, že v souvislosti s vlivem poškození zdraví na výkon zaměstnání se v rámci náhrady za ztrátu na výdělků odškodňuje snížení výdělků, zatímco v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění se odškodňuje omezení možnosti seberealizace a společenského uplatnění ve vazbě na výkon povolání (ve smyslu profese) bez přímé souvislosti s výší výdělků (odškodnění tu přichází v úvahu, i kdyby ke snížení výdělků nedošlo). Tyto dvě náhrady nejsou na sobě přímo závislé. Městský soud poukazuje poté na to, že náhradu za ztrátu na platu v projednávané věci žalovaná žalobci průběžně kompenzovala a později taktéž Česká správa sociálního zabezpečení poskytovala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Žalobce byl také schopen získat a vykonávat zaměstnání. Samotné materiální zabezpečení žalobce

by tedy i bez úplného přiznání odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění ohroženo nebylo.

31. Žalobce při jednání poukázal na to, že Ústavní soud v nálezu ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. IV. ÚS 444/11 vyložil, že jednou ze záruk práva na ochranu zdraví fyzické osoby garantovaného článkem 31 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je princip plného odškodnění za utrpěnou újmu na zdraví. Ústavní soud se v této věci zabýval situací, kdy byl soudy přiznán nárok 1.938.600 Kč jako náhrada za ztížení společenského uplatnění způsobené zraněním stěžovatele, který jako spolujezdec ve vozidle řízeném jeho přítelkyní utrpěl při autonehodě vážná zranění s trvalými následky (ochrnutí dolních končetin, stálé bolesti, inkontinence) s nepříznivou prognózou dalšího vývoje. Podstatou tehdy projednávané věci byla otázka, zda lze poškozeného odškodnit nárokem na rentu z titulu ošetřování a pomoci nesoběstačné osobě. Tento nárok byl původně obecnými soudy subsumován pod náklady léčení ve smyslu ustanovení § 449 odst. 1 tehdy účinného občanského zákoníku, neboť tyto náklady nemusely spočívat jen ve vynaložených peněžních prostředcích, ale i v péči o poškozeného. Obecné soudy však nebyly toho názoru, že by tento nárok svědčil přímo poškozenému, ale naopak osobám, které o něj pečovaly.

32. Ústavní soud se s tímto názorem neztotožnil - byl toho názoru, že požadovanou „rentu“ není možno zahrnout pod nárok na náhradu nákladů léčení, neboť léčení vede ke zlepšení nebo zachování aktuálního zdravotního stavu, zatímco prostřednictvím renty se mají hradit náklady, jež vznikly jako důsledek neuspokojivého zdravotního stavu, který se již stabilizoval a jehož změnu k lepšímu nelze očekávat. Zdůraznil také, že ani náhradu za ztížení společenského uplatnění nelze směřovat s rentou, či dokonce činit rentu její součástí – vyslovil, že náhrada za ztížení společenského uplatnění je náhradou za nemajetkovou újmu spočívající ve vyřazení nebo oproti minulosti méně intenzivním zapojení poškozeného do společenského, osobního, rodinného a pracovního života a jeho závislosti na pomoci okolí, je tedy kompenzací za "pokažený život". Ústavní soud byl nicméně toho názoru, že pokud se v rámci náhrady škody podle ustanovení § 442 odst. 1 tehdy účinného občanského zákoníku hradí skutečná škoda a ušlý zisk, imperativem ústavně konformního výkladu je nárok uplatněný rentou samostatným nárokem, který lze uplatnit v rámci náhrady škody na zdraví, a to jako nárok na náhradu skutečné škody, materiální újmy.

33. Ústavní soud v této věci tedy došel k závěru, že princip plného odškodnění za utrpěnou újmu na zdraví zakládá nárok na náhradu nákladů spojených s péčí o nesoběstačnou poškozenou osobu a její domácnost po ukončení léčby jakožto samostatný nárok v rámci odškodňování majetkové újmy vzniklé v souvislosti se škodou na zdraví, k jehož uplatnění je poškozená osoba aktivně legitimována bez ohledu na to, zda o ni bezplatně pečuje osoba blízká či nikoli.

34. V posuzované věci jde především o odlišnou situaci. Žalovaný nijak nepopírá, že žalobci svědčí nárok na zadostiučinění za ztížení společenského uplatnění; to žalovaný nijak nezpochybňuje. Sporná je však otázka samotná výše výsledného zadostiučinění, tj. otázka, zda v situaci, kdy byla v žalobcově věci tato náhrada přiznána, byly řádně a dostatečně posouzeny okolnosti a kritéria pro určení samotné výše této náhrady.

35. V této souvislosti je mezi stranami nesporné znalecké ohodnocení následků úrazu ve výši 1 575 bodů a jemu odpovídající základní náhrada ve výši 189 000 Kč. Mezi žalobcem a žalovanou je sporná zákonnost následného zvýšení náhrady na celkem dvojnásobek bodového ohodnocení podle § 7 odst. 3 vyhlášky, neboť žalobce má oproti žalované za to, že žalovanou přiznané navýšení oproti ohodnocení za 1 575 bodů není vzhledem k okolnostem následků dostatečné.

36. Dle § 7 odst. 3 vyhlášky lze ve zvláště výjimečných případech výši odškodnění přiměřeně zvýšit. Ústavní soud v nálezu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 350/03, uvedl, že při aplikaci ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky je třeba vycházet zejména z následujících kritérií: (i) závažnost způsobené škody na zdraví, tzn. zda byly zasaženy (poškozeny) životně důležité orgány; (ii) možnost vyléčení či eliminace způsobené škody, tzn. zda v důsledku poškození je poškozená omezena ve svém způsobu života a jestli je nucena k pravidelným kontrolám u lékařů, dalším operativním zákrokům či se v důsledku poškození zdraví stala alespoň do určité míry závislá na přístrojovém vybavení; (iii) míra zavinění škůdce. Dospěl také k závěru, že mu nepřísluší posuzovat, v jaké konkrétní výši by náhrada za ztížení společenského uplatnění měla být přiznána, s tím, že je věcí úvahy obecných soudů, jaký násobek podle § 7 odst. 3 vyhlášky má být v mimořádných případech použit; z hlediska ústavnosti však nutno dbát na to, aby přiznaná výše náhrady za ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi touto přiznanou výší (peněžní částkou) a způsobenou škodou (újmou) existoval vztah přiměřenosti [shodně náleze ze dne 29. 3. 2012 sp. zn. I. ÚS 2955/10 (N 64/64 SbNU 735)]. V nálezu sp. zn. IV. ÚS 3122/15 Ústavní soud konstatoval, že navýšení základní bodové sazby podle § 7 odst. 3 vyhlášky musí být takové, aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený v důsledku úrazu utrpěl.

37. Uvedená východiska reflektoval ve své rozhodovací činnosti opakovaně i Nejvyšší soud. Ten ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 12. 1. 2011, Cpjn 203/2010, uveřejněném pod č. 50/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek vyložil, že zvýšit odškodnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. lze jen ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele, neboť již odškodnění v základní výměře určené na základě celkového bodového ohodnocení stanoveného lékařem představuje samo o sobě náhradu za následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti.

38. Nejvyšší soud v témže stanovisku dále uvedl, že předpokladem přiměřeného zvýšení odškodnění stanoveného na základě bodového ohodnocení v lékařském posudku ve smyslu ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky je existence takových výjimečných skutečností, které umožňují závěr, že zejména vzhledem k uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti, kupříkladu při uspokojování jeho životních a společenských potřeb, včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnit se v životě rodinném, politickém, kulturním a sportovním, i s ohledem na věk poškozeného v době vzniku škody na zdraví i na jeho předpokládané uplatnění v životě, nelze omezení poškozeného vyjádřit jen základním odškodněním za ztížení společenského uplatnění.

39. V souladu s těmito premisami Nejvyšší soud taktéž v rozsudku ze dne 15. 6. 2010, sp. zn. 21 Cdo 2581/2009 (obdobně též rozsudek ze dne 10. 8. 2006, sp. zn. 21 Cdo 2510/2005) vyložil, že „*úsudek soudu o přiměřenosti míry zvýšení odškodnění podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky vycházející jak z individuálních okolností posuzované věci, tak z obecné zkušenosti soudu včetně poznatků z jiných posuzovaných případů, musí dbát o to, aby přiznaná výše náhrady za ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi touto přiznanou výší (peněžní částkou) a způsobenou škodou na zdraví existoval vztah přiměřenosti (srov. též nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 29.9.2005, sp. zn. III. ÚS 350/03)*“. Nejvyšší soud dále v rozsudku ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 25 Cdo 777/2009 vyložil, že ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky přenechává na služebním funkcionáři, aby pak v každém jednotlivém případě posoudil, jaké zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění je v konkrétní posuzované věci "přiměřené" povaze následků a jejich předpokládanému vývoji, a to v rozsahu, v jakém jsou omezeny možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti. V rozsudku ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4764/2010 Nejvyšší soud konstatoval, že „*hodnocení závažnosti trvalých zdravotních následků se opírá především o srovnání aktivit a způsobu života poškozeného před poškozením zdraví a po ustálení zdravotního stavu po jeho poškození (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2006, sp. zn. 25 Cdo 759/2005, publikovaný pod C 4277 v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu)*“.

40. Konečně také Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 25 Cdo 5223/2009 uvedl, že „*rozsah mimořádného zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění stanoveného soudem podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. musí mít jisté hranice, zachovat si racionální vztah k úrovni bodového ohodnocení jednotlivých následků poškození zdraví i jeho peněžnímu vyjádření, respektovat požadavek srovnatelnosti s jinými obdobnými případy, nesmí být projevem libovůle a mít zjevně likvidační účinky pro subjekty k náhradě škody povinné, přičemž není zásadně (s výjimkou případné moderace podle § 450 obč. zák.) významné, zda škoduhradí sám škůdce nebo pojišťovna.*“

41. Skutečnost, že služební úraz negativně zasáhl žalobcův život, poté není sporná. V projednávané věci však žalobce ani v žalobě netvrdil, že by následkem služebního úrazu byl zcela vyřazen z pracovního, rodinného či společenského života. Ze spisového materiálu poté vyplývá, že žalobce byl uznán invalidním se zachovaným pracovním potenciálem v rozhodné době ve výši 65 % a po ukončení služebního poměru byl i se svým postižením schopen pracovat jako hlídač či dokonce jako řidič v mezinárodní dopravě. To fakticky svědčí o tom, že žalobce i po úrazu je nadále schopen věnovat se relativně fyzicky a psychicky náročné práci. Ztrátu na výdělků dosahovaném v původním služebním zařazení žalovaná žalobci dlouhodobě kompenzovala podle ustanovení § 118 odst. 1 zákona o vojácích z povolání formou náhrady na ztrátě na výdělků po skončení služby. Podle správního spisu se tak dělo až do doby, kdy žalobce u zaměstnavatele LOG-IN CZ, s.r.o. dosáhl vyššího výdělků, než kolik dosahoval jeho plat v původním služebním zařazení.

42. Povaha úrazu, který žalobce utrpěl, byla tedy nepochybně závažná, když měla za následek pokles pracovní schopnosti žalobce o 35 % a uznání invalidity I. stupně. Úraz však rozhodně nevedl k celkové ztrátě žalobcovy hybnosti či jiných základních schopností nutných pro vedení běžného života. I v této situaci si žalobce byl schopen zajistit

zaměstnání, v němž poté dosáhl výdělku vyššího než v původním služebním zařazení. Jak již bylo výše uvedeno, do té doby byla podpora jeho obživy a sociálního zabezpečení ze strany žalované zajištěna mj. vyplácením náhrady na ztrátě na výdělku a později i invalidním důchodem pro invaliditu I. stupně.

43. Z důkazů provedených ve správním řízení poté vyplývá, že žalobce se věnoval sportu v rámci služebního výcviku a jinak v zásadě rekreačně. Vyjádření Plaveckého klubu KAROSA Vysoké Mýto, který žalobce předložil, uvádí, že se žalobce „účastňoval jak soutěží tak i závodů v plavání. Sice nevyhrával, ale byl aktivním sportovcem od základní školy do roku 2005, kdy se mu stal pracovní úraz, ... který mu nedovoluje dále se věnovat plavání a radosti ze sportu“. Ve vyjádření M. K., které žalobce předložil, se uvádí, že se žalobce s autorem vyjádření „v letech 2002 až 2005 nepravdělně, a to s frekvencí zhruba 2 x týdně scházel trénovat a cvičit základy sebeobrany v rámci zvyšování tělesné kondice“. Ze svědeckých výpovědí, které byly provedeny k návrhu žalobce, dále vyplynulo, že žalobce chodil „pravdělně do posilovny na úrovni amatérů“ a dále „neorganizovaně běhat, jezdit na kole a hrát tenis“ (výpověď Bc. R. A., MBA); v zásadě totéž vyplynulo z dalších provedených výsledků. Uvedené výpovědi se poté shodují v tom, že žalobce se nadále pro svá omezení sportovním aktivitám nevěnuje. Nepřímo závěru o tom, že žalobce jistě musel opustit minimálně část sportovních aktivit, podle názoru městského soudu svědčí rovněž to, že Česká správa sociálního zabezpečení žalobce pro jeho omezení uznala invalidním v prvním stupni.

44. Jak již bylo výše uvedeno, služební orgány v této situaci samotné bodové hodnocení škody na zdraví, které pro dané postižení vyhláška stanovila, nejprve navýšily podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky o 50 %, neboť shledaly, že škoda na zdraví vedla ke zvlášť těžkým následkům. Skutečnost, že žalobce jako mladý muž následkem služebního úrazu opustil pro další část svého života aktivní sportovní činnost, které se před úrazem věnoval (byť víceméně rekreačně), poté zohlednily služební orgány právě navýšením podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky a míru navýšení stanovily jednonásobkem výsledného bodového ohodnocení škody na zdraví. Jelikož již samotné bodové ohodnocení škody na zdraví navýšené o 50 % mělo reflektovat následky úrazu na zdraví žalobce, podle názoru městského soudu navýšení celkové částky odškodnění ještě o jednonásobek tohoto „tabulkového“ ohodnocení dostatečně reflektuje omezení sportovního využití žalobce jakožto jediného konkrétního významného negativního následku úrazu omezující jeho život, který byl v žalobcově věci prokázán.

45. Tyto úvahy o přiměřenosti navýšení nakonec poměřil městský soud i s případy, které posuzoval Nejvyšší soud či Nejvyšší správní soud. Jakkoli si je městský soud vědom toho, že dopady různých postižení do života dotčených jednotlivců nelze zaměňovat, městský soud k tomuto poměření přistoupil i proto, že bodové ohodnocení škody na zdraví u jednotlivých poškozených vycházelo z totožné vyhlášky jako v případě žalobce a od tohoto bodového ohodnocení se poté odvíjela i částka mimořádného zvýšení zadostiučinění podle § 7 odst. 3 vyhlášky.

46. V případě projednávaném v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4764/2010, v důsledku nehody došlo u žalobkyně ve věku 27 let k amputaci prstů na nohou, poúrazovým psychickým obtížím s poruchami spánku a vzhledem k

poškození pánve a postižení dolních končetin by případné těhotenství znamenalo velký problém; žalobkyně byla shledána částečně invalidní. Ohodnocení škody na zdraví vycházelo ze základního bodového ohodnocení 3.850 bodů, zvýšeného podle § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky o 50 % až na 5.775 bodů. Obecné soudy nakonec dospěly k závěru, že u žalobkyně bylo dostatečným dvojnásobné zvýšení, což v případě žalobkyně (a jejího bodového ohodnocení) bylo 738.000 Kč. Odvolací soud (a Nejvyšší soud tuto úvahu později aproboval) vyšel ze zjištění, že žalobkyně utrpěla úraz ve 27 letech, v době před úrazem vedla běžný společenský, rodinný, pracovní a sportovní život. V důsledku úrazu nebyla žalobkyně vyloučena z pracovního, kulturního ani rodinného života, může provádět v podstatě všechny činnosti jako před úrazem, těhotenství ji bude sice činit obtíže, není však zcela vyloučeno.

47. V případě projednávaném v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3228/2014 byl žalobkyni ošetřen zub, přičemž lékař použil kořenový nástroj nesprávné délky, došlo k tzv. přeplnění zubního kanálku, plnicí hmota se dostala do míst, kam nepatří – do kanálku v čelistní kosti, a poškodila část trojklanného nervu. V důsledku toho žalobkyně trpěla dlouhodobou bolestí hlavy, bolest jí způsobovaly dotyk v čelistní části obličeje, vítr, klimatizace a každé slovo, které vysloví, měla špatnou kvalitu spánku, vadí jí klimatizované prostory, došlo k narušení intimního života a vztahu se synem. Léky bolesti pouze tiší, nikoliv odstraňují. U žalobkyně se v důsledku bolesti vyvinula duševní porucha, byla uznána plně invalidní, je izolovaná z důvodu pocitů méněcennosti a postižení v oblasti obličeje. Ztížení společenského uplatnění žalobkyně bylo ohodnoceno celkem na 1315 bodů. Podle obecných soudů kromě mimořádné bolesti zde dokonce nebyly žádné další relevantní důvody pro navýšení odškodnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky.

48. V případě projednávaném v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 25 Cdo 453/2010 žalobce (cyklista) utrpěl tříštivou zlomeninu stehenní kosti, spodní partii krčku a zhmoždění lokte a musel se podrobit pěti operacím včetně operací revizních z důvodu opakovaných zánětů; po totální endoprotéze kyčelního kloubu měl potíže s pohybem, podroboval se intenzivní rehabilitaci, nesměl zatěžovat lokomoční aparát a byl fyzicky omezen v práci pojišťovacího agenta. Znaleckými posudky bylo ztížení společenského uplatnění ohodnoceno 900 body, tj. částkou 108.000,- Kč. Komplikace, opakované operační výkony, infekce a bolestivý způsob léčby byly podle obecných soudů zohledněny ve zvýšení bodového ohodnocení o 50 % ve smyslu § 4 odst. 1 a § 6 odst. 1 vyhlášky. Důvody ke zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky soud shledal v tom, že částka odpovídající základnímu bodovému ohodnocení zcela nevystihuje výjimečnost a mimořádnost případu, a to zejména vzhledem k širokému záběru sportovních aktivit žalobce před úrazem (sport, jízda na kole na dlouhé tratě na amatérské úrovni). Nicméně vzhledem ke schopnosti zapojení žalobce do pracovního procesu bez výrazných omezení soudy považoval za přiměřené zvýšení na dvojnásobek částky zjištěné bodovým ohodnocením znalce, tj. o dalších 108.000,- Kč (tj. celkem 216.000 Kč).

49. V případě projednávaném v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2013, č. j. 4 Ads 2/2013-26 žalobce (ve věku 40 let) následkem služebního úrazu trpěl atrofií svalstva pravého lýtky a těžkým omezením pohybu v hlezenním kloubu. Aktivní pohyb v hlezenním kloubu nebyl možný, chůze byla paretická a žalobce nebyl schopen

chůze po špici. Pro přetrvávající bolesti užíval tlumivé léky na předpis od svého praktického lékaře a dále volně prodejná analgetika. Žalobce byl uznán plně invalidním, později došlo ke změně plné invalidity na částečnou. Bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění žalobce bylo stanoveno na 1.000 bodů bez jakéhokoliv zvýšení. Podle konečného názoru Nejvyššího správního soudu náleželo žalobci celkové odškodnění v rozsahu dvojnásobku základního bodového ohodnocení ve výši 240.000 Kč.

50. V rozsudku ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1106/2008, na který poukázal žalobce u jednání, Nejvyšší soud posuzoval situaci, kdy žalobce ve věku 25 let utrpěl velmi vážná zranění, která si vyžádala náročné, dlouhodobé a bolestivé léčení a rehabilitaci, přičemž budoucí prognóza jeho zdravotního stavu nebyla příznivá. Byl výrazně omezen v běžném pracovním a společenském životě, neboť trpěl bolestmi, snadno se unavil, a nemohl se buď vůbec, nebo jen ve velice omezené míře, věnovat dosavadním sportovním aktivitám a dalším činnostem (např. domácí stavební práce apod.), měl rovněž psychické potíže, zejména strach z budoucnosti - ztížení společenského uplatnění žalobce bylo ohodnoceno 1800 body a bylo znalcem navýšeno o 50 % (tj. na 2700 bodů). Výsledné odškodnění za ztížení společenského uplatnění přiznané obecnými soudy činilo částku ca 615.000 Kč.

51. Městský soud v Praze pro srovnání s těmito případy poukazuje na to, že škoda na zdraví žalobce byla i po výsledném navýšení ohodnocena na 1 575 bodů, čemuž odpovídala částka odškodnění ve výši 189.000 Kč; celkové odškodnění bylo žalobci přiznáno v částce dvojnásobku tohoto ohodnocení tj. 378.000 Kč. Odškodnění žalobce za ztížení společenského uplatnění tedy nepochybně bylo srovnatelné s případy uvedenými v odstavcích 47 – 49 rozsudku. Ve všech těchto případech nejvyšší soudy zohlednily, že úrazem nebyl zcela zásadně znemožněn další civilní, pracovní a společenský život poškozených, přičemž shledaly za přiměřené zvýšení náhrady na dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení dle vyhlášky ve výši obdobné nebo dokonce nižší, než v případě žalobce. Pokud v případě uvedeném v odstavci 46 žalobkyně byla odškodněna částkou ca. 730.000 Kč, je třeba připomenout, že ztížení společenského uplatnění mladé ženy taktéž bylo stanoveno o 4.000 body vyšším ohodnocením než ve věci žalobce, v případě uvedeném v odstavci 50 (ca 615.000 Kč) bylo bodové ohodnocení téměř dvojnásobné oproti případu žalobce.

52. Městský soud ve srovnání s uvedenými případy neshledal v žalobcově věci zásadní nepoměr, které by v případě žalobce odůvodňoval přiznání o tolik vyššího násobku, jak požaduje. Podle názoru městského soudu je proto výsledný dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení, který byl žalobci žalovanou podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky celkem přiznán, uvedeným okolnostem přiměřený.

53. Pokud žalobce při jednání odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14, městský soud shledal, že tento nálezy se týkal náhrady nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv (zásahem do soukromého a rodinného života) pozůstalých při úmrtí blízkého rodinného příslušníka. Městský soud zde zdůrazňuje, že v žalobcově věci jde však o odškodnění za ztížené společenské uplatnění přímo žalobce nikoliv jeho příbuzných. Městský soud nicméně shledal, že z kritérií, které Ústavní soud vytýčil v citovaném nálezu, a které jsou rozhodné pro relutární náhradu

takové újmy (srov. odstavce 52 – 58 cit. nálezu), s projednávanou věcí souvisí právě kritérium proporcionality, jež znamená, že způsobem, jak lze dosáhnout relativně spravedlivého vyčíslení výše relativní náhrady, má být zohlednění částek přiznaných v jiných srovnatelných řízeních. Ústavní soud zde výslovně vyložil, že pokud zákon nestanoví alespoň rámcově částky pro odškodnění nemajetkové újmy, musí se každý soudce při rozhodování o určení její výše v každém konkrétním případě opírat alespoň o judikaturu vyšších soudů, a to zejména co se týká skutkově podobných věcí. Tento test úvah služebních funkcionářů městský soud provedl již výše a je přitom toho názoru, že služební orgány uvedenému principu dostály.

54. Odkaz žalobce na rozhodnutí soudů ve věci herce M. V. či D. H., jejichž předmětem byla ochrana osobnostních práv veřejně známých osobností, je poté podle názoru městského soudu podstatně vzdálený předmětu tohoto řízení a není tedy relevantní. Obdobné platí taktéž ve vztahu k argumentaci, v níž žalobce poukázal na výši jednorázové odškodnění přiznávaného při jednorázovém zpoždění letadla podle přímo účinného předpisu Evropských společenství.

55. Konečně soud zvážil, zda je na místě dle čl. 95 odst. 1 Ústavy neaplikovat vyhlášku pro rozpor se zákonem či s ústavním pořádkem a přiznat žalobci náhradu zcela bez přihlédnutí k postupu podle vyhlášky.

56. Jak již bylo výše uvedeno (a žalobce na to poukázal i v rámci jednání), sám Ústavní soud vyhlášku ve své rozhodovací činnosti aplikoval. Nikdy však nedospěl k závěru, že by vyhláška č. 440/2001 Sb. jako taková byla protizákonná či protiústavní. Pouze v nálezu ze dne 2. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15, Ústavní soud uvedl, že soud je povinen stanovit výši náhrady tak, „aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu“. Za tímto účelem dle názoru Ústavního soudu může obecný soud přistoupit k neaplikaci vyhlášky, a to i s přihlédnutím k následnému postupu zákonodárce, který s účinností od 1. 1. 2014 v novém občanském zákoníku nechal stanovení výše náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění zcela na úvaze soudů založené na dokazování. Obdobná úvaha je nastíněna v žalobcem citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/05. Podle městského soudu však i postup podle vyhlášky uvedenému požadavku „aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu“ v žalobcově věci služební orgány dostály, nebylo na místě proto tuto vyhlášku neaplikovat.

57. Konečně není důvodné ani žalobní tvrzení, že napadené rozhodnutí není slučitelné s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva k právu na soukromý a rodinný život. V případě žalobce se stát přihlásil k odpovědnosti za újmu, která mu v rámci vojenského výcviku byla způsobena, a přiznal žalobci náhradu této újmy. Podle názoru městského soudu tak učinil bez zjevné snahy krátit nároky žalobce. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze přitom dovodit, že k porušení čl. 8 Úmluvy přiznáním příliš nízké náhrady nemateriální újmy způsobené zásahem do soukromého života může dojít jen v extrémních případech. Žalobce správně identifikoval, že ESLP se touto otázkou zabýval v rozsudku ze dne 25. 11. 2008, č. 23373/03, *Biriuk proti Litvě*, v jehož bodě 45 uznal, že Úmluva státům poskytuje značný prostor pro uvážení (*margin of appreciation*), co se týká

výše náhrady nemateriální újmy přiznávané za zásahy do soukromého života jednotlivců. Soud dále uvedl, že „si je vědom toho, že členské státy Rady Evropy mohou upravit otázky náhrady nemateriální újmy odlišně, i toho, že stanovení limitů takové náhrady nemusí být samo o sobě neslučitelné s pozitivními závazky státu podle čl. 8 Úmluvy. Takové limity však nesmí jednotlivce zbavit jeho práva na soukromí, a tím obsah tohoto práva vyprázdnit.“ V dané věci evropský soud konstatoval, že Litva svůj prostor pro uvážení překročila, když zákonem omezila soudy v přiznávání náhrady nemateriální újmy na osobnostních právech horní hranicí 10 000 Lt (což by při velmi hrubém přepočtu na aktuální hodnotu v korunách mohlo představovat přibližně 70 – 100 000 Kč).

58. V individuálním případě pak Evropský soud pro lidská práva shledal porušení čl. 8 Úmluvy v rozsudku ze dne 25. 10. 2016, č. 22743/07, *Otgon proti Moldavské republice*, a to tím, že odškodnění ve výši 310 eur, přiznané stěžovateli za nemateriální újmu způsobenou zdravotními komplikacemi v důsledku pití znečištěné vody z vodovodu, bylo extrémně nízké. V bodě 19 rozsudku ESLP uvedl, že přiznaná náhrada je nesrovnatelná s odškodněním, která jsou zpravidla stěžovatelům přiznávána v případech porušení čl. 8 Úmluvy Moldavskou republikou.

59. V nyní projednávané věci služební orgány ani soud nejsou žádnou absolutní zákonnou hranicí omezeny ve výši náhrady, kterou mohou žalobci přiznat. Zároveň lze konstatovat, že částka 378 000 Kč, tedy v roce 2014 přibližně 14 000 eur (při přepočtu kurzem 1 euro = 27 Kč, tj. tehdejšího kurzového cíle České národní banky, kolem nějž se kurz stabilně pohyboval), v žádném případě nepředstavuje natolik nízké odškodnění, které by bylo možné považovat za vybočení z mezí uvážení České republiky při aplikaci čl. 8 Úmluvy. K vyprázdnění žalobcova práva na ochranu soukromého a rodinného života takto vysokou náhradou újmy rozhodně dojít nemohlo.

VI. Závěr a náklady řízení

60. S ohledem na vše výše uvedené soud uzavřel, že uplatněné žalobní body nejsou důvodné, a proto žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

61. Městský soud v Praze dále výrokem II. rozhodl o nákladech řízení. Rozhodl přitom jedním komplexním výrokem o nákladech řízení před městským soudem i v řízení o kasačních stížnostech, které vedl Nejvyšší správní soud pod sp. zn. 1 As 110/2018 a 1 As 69/2019 (podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. platí, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti). Již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 16, k tomu vyložil, že „v novém rozhodnutí, kterým se řízení končí (§ 61 odst. 1 s. ř. s.), tak krajský (zde městský) soud rozhoduje znovu o náhradě nákladů řízení, a to komplexně. Do těchto nákladů řízení patří jak náklady vzniklé v novém řízení před krajským soudem, tak i náklady, které vznikly v původním řízení před krajským soudem a též náklady, které vznikly v řízení o kasační stížnosti. Tyto náklady přitom tvoří jediný celek a krajský soud o jejich náhradě rozhodne jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s.“

62. Výrok II. tohoto rozsudku o náhradě nákladů řízení tedy vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má právo na náhradu nákladů řízení účastník, který byl ve věci úspěšný. Žalobce ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení nemá. Ze spisu městského soudu poté nevyplývá, že by procesně úspěšnému žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Městský soud mu proto náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 26. září 2019

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu